

OPINIA PRAWNA
w sprawie rządowego projektu ustawy
o zmianie ustawy - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenie

I. Podstawa sporządzenia opinii

Niniejsza opinia została sporządzona w związku z prośbą Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu Pana Adama Podgórskiego z dnia 23 maja 2017 roku (znak pisma: GMS-WP-173-127/17) na zlecenie Przewodniczącego Komisji Legislacyjnej przy Naczelnej Radzie Adwokackiej.

II. Przedmiot opinii

Przedmiotem niniejszego opracowania jest wydanie opinii w zakresie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenie w zakresie zmiany art. 98 poprzez dodanie paragrafu 3a, 3b, 3c.

III. Podstawy prawne opinii

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (tekst jednolity z 20 lutego 2013 r. Dz. U. 2013, poz. 395 i nast.) .

IV. Analiza i ocena prawna

Projekt ustawy o o zmianie ustawy Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia składa się z trzech paragrafów, dodanych po paragrafie 3 artykułu 98, który wskazuje iż mandatem karnym, o którym mowa w paragrafie 1 pkt 1, może być nałożona kara grzywny jedynie wobec osoby innej niż wymienione w paragrafie 2 albo mającej miejsce stałego zamieszkania lub pobytu na terytorium innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej. W paragrafie 3a projektowanej nowelizacji, który zarazem stanowi jej istotę, przedstawiono główny cel i zmiany w postaci wprowadzenie możliwości uiszczenia w formie bezgotówkowej, za pomocą karty płatniczej lub innego instrumentu płatniczego grzywny nałożonej mandatem karnym. Zgodnie z uzasadnieniem projektu *ratio legis* wprowadzenie takiej możliwości związane jest z ułatwieniem uiszczania mandatu przez osoby czasowo przebywające na terenie Polski w tym przede wszystkim cudzoziemców, którzy nie kwestionując popełnionego wykroczenia zainteresowani są uiszczeniem wskazanej grzywny. Wprowadzona zmiana poprzez dodanie nowej regulacji, dotyczyć może oczywiście także obywateli polskich i istotnie wpłynąć na usprawnienie ściągania bezspornych kar grzywny za popełnione wykroczenia. Warunkiem możliwości skorzystania z tej formy uiszczenia mandatu karnego jest dysponowanie przez funkcjonariusza publicznego odpowiednim urządzeniem do autoryzacji rozliczeń. Założenie iż funkcjonariusz publiczny nie będzie

dysponował owym instrumentem, a brak jest obowiązku po stronie uprawnionych podmiotów do zaopatrzenia w terminale płatniczego jednostek policji i innych służb, może czynić tę zmianę legislacyjną iluzją i być przykładem przepisu martwego, którego stosowanie jest nie możliwe w związku z brakiem instrumentu wykonawczego. Z treści uzasadnienia wynika że jedynie część funkcjonariuszy publicznych tj. dwa tysiące funkcjonariuszy policji będzie wyposażonych w owe urządzenia, podczas gdy w 2015 roku miało miejsce 5,5 ml przypadków wszczęcia postępowań mandatowych w ramach działalności różnych podmiotów uprawnionych. Świadczy to jeszcze na etapie projektu o nie dostosowaniu możliwości do realnych potrzeb.

Jak wynika z projektu koszty nabycia urządzeń wyliczono na kwotę 800 zł sztuka. Jednocześnie nie przeprowadzono stosownego oszacowania zapotrzebowania wszystkich w ramach działalności dwudziestu jeden uprawnionych do wystawiania mandatów karnych podmiotów. Brak konkretnych wyliczeń uniemożliwia jednoznaczne ustalenie ostatecznych kosztów przedsięwzięcia. Dodatkowo przyjęto założenie iż przedsięwzięcie nie będzie wprowadzane konsekwentnie w ramach wszystkich służb, a jedynie w ramach funkcjonariuszy policji ze względu na nieprzewidziane możliwości finansowania projektu.

V. Wnioski

Projekt nowelizacji zawiera niespójne uzasadnienie jego wprowadzenia.

W ślad za zmianami o charakterze normatywnym winny pójść stosowne zmiany poprzedzone ustaleniem co do rzeczywistej możliwości zrealizowania, w zasadzie słusznego i społecznie oczekiwanego jak wynika z informacji o konsultacjach publicznych, rozwiązania. Usprawnienie to winno iść w parze z zapewnieniem jego skutecznej realizacji, co wobec treści uzasadnienia nie będzie gwarantowane. Zgodnie z treścią paragrafu 3b i 3c o tej formie płatności sprawca oraz związanych z tym kosztach którego przechodzą na jego rachunek winien być pouczony.

Reasumując powyższe rozważania i analizę projektowanej nowelizacji ustawy, należy ocenić je pozytywnie z tym jednakże zastrzeżeniem, że skuteczność ich zastosowania będzie wprost proporcjonalna do wyposażenia funkcjonariuszy publicznych w narzędzia służące do uiszczania bezgotówkowej opłaty. Wiadomo że możliwości kupna sprzętu będą co najmniej ograniczone a w istocie nie zostały ustalone, co czyni tę nowelizację jedynie połowicznie udaną.

Porozumienie między Ministrem Finansów i Rozwoju a Krajową Izbą Rozliczeniową o którym mowa w uzasadnieniu projektu które odzwierciedla realizacją programu upowszechnienia płatności bezgotówkowych w jednostkach administracji publicznej, nie zostało poprzedzone konkretnymi oszacowaniami co do rzeczywistych wydatków i ich wypłata będzie zapewne wynikiem jedynie dobrej woli podmiotów je zawierających.

VI. Uwagi dodatkowe

Czyniąc powyższe uwagi, należy mieć na względzie iż wprowadzenie instrumentarium które ma służyć zarówno polepszeniu ściągłości grzywien ustalonych mandatem karnym, jak i wygody ukaranego, często cudzoziemca jedynie przejściowo przebywającego na terenie Polski, winno czynić zadość konieczności każdorazowego pouczenia o przysługującym ukaranemu prawie do odmowy przyjęcia mandatu karnego, zgodnie z treścią przepisu art. 97 par 2 i par 3 kpw. Istnieje bowiem ryzyko iż wygoda i pragmatyzm uiszczenie kary pieniężnej za pomocą karty płatniczej, ustąpi miejsca prawu do nieskrępowanej odmowy przyjęcia mandatu karnego.